

11. *De pastoor van De Lier*

1566. Een jaar dat wel genoemd is het wonderjaar. In dit jaar werd het smeekschrift der edelen aangeboden aan landvoogdes Margaretha van Parma, die namens koning Filips II van Spanje hier het bewind voerde.

In het jaartallenboekje lezen wij niet alleen van het smeekschrift der edelen, maar ook van hagenpreken en beeldenstormen. In 1517 was het Maarten Luther die in 95 stellingen de leer van de Roomse Kerk hekelde. De Kerkhervorming, die hiermee ingeluid werd, nam door Gods genade weldra zo'n vlucht, met name ook in ons vaderland, dat de kerk van Rome beefde op haar grondvesten. Om het stuk der reformatie zo mogelijk geheel uit te roeien, werden de aanhangers der „nije leer” te vuur en te zwaard vervolgd.

1566. In de pastorie van het dorpje De Lier zit een oude pastoor aan zijn schrijftafel. Het raam van zijn studeervertrek staat wijd open. Buiten kwinkeleren de vogels en het zonnetje speelt vrolijk met het jonge groen van de heesters en struiken in de tuin van de pastorie. Maar de pastoor heeft geen oog voor de ontluikende natuur. Hij hoort niets van het drukke gedoe van mussen en spreeuwen in zijn tuin. Hij schrijft.

Zo nu en dan strijkt hij met de rug van zijn hand langs het hoge voorhoofd. Soms licht hij zijn hoofd even op en staren zijn ogen in de wijde verte over de weiden en akkers, tot de verre horizon. Dan schrijft hij weer verder. Een stille glimlach glijdt over zijn gezicht terwijl hij opstaat.

Zie, daar staat het! Tien verzen heeft hij gedicht. Een slag in het gezicht van de inquisitie, maar ook een lied dat bezieling zal wekken in de harten van duizenden verdrukte Nederlanders, die zuchten onder het harde juk van rooms en Spaans geweld. Het eerste Geuzenlied is geboren. Het wordt verspreid, gelezen en gezongen. Ja, ook gezongen door de Bosgeuzen in de duinen van Vlaanderen en door de wilde Watergeuzen op hun scheepjes, zodat het klinkt over de wijde, woelige wateren van de Noordzee. De vijand

is woedend. Het is een felle aanklacht tegen hun moorden en branden, tegen hun worgen en verdrinken.

*Slaet op den trommele van dirre dom deijne
Slaet op den trommele van dirre dom does
Slaet op den trommele van dirre dom deijne
Vive le Geus, is nu de loes.*

*Vive le Geus, wil Christelijk leven
Vive le Geus, hout fraaien moet;
Vive le Geus, God hoedt u voor sneven
Vive le Geus, edel Christenbloed.*

*'t Onschuldich bloet, dat ghij hebt vergoten,
't Onschuldich bloet, dat roept over u wraeck,
't Onschuldich bloet, te storten heeft u niet verdrotten
't Onschuldich bloet, drenkt ghij metten draeck.*

Men zoekt de dichter van dit lied overal, maar men vindt hem niet. Nog niet. Later, in 1570, zou aan het licht komen dat het de oude pastoor van De Lier was geweest, Arend Dirksz. Vos. En... die pastoor heeft meer gedurfd. Hij heeft de beelden uit zijn kerk verwijderd en geen mis meer bediend. Door de hoge gewelven van zijn oude dorpskerk klinken de psalmen van Datheen. Geen wonder dat de inquisitie er lucht van krijgt. Die oude, grijze "ketter" moet gevangen worden. Op listige wijze wordt hij naar Den Haag gelokt. Op 29 mei 1570 wordt hem het doodvonnis aangezegd en reeds de volgende dag wordt het voltrokken. Met nog drie andere "ketterse" pastoors wordt Vos naar de worgpaal geleid. Maar hij wordt door de Heere kennelijk ondersteund. De vreze des doods is van hem geweken. Onverschrokken beklimt de dichter van het hierboven aangehaalde geuzenlied het schavot. De beul werpt de strop om zijn hals. Stervende bidt deze martelaar nog het "Onze Vader." Zo sterft hij.

Tot het laatst mocht hij getrouw zijn. „Zijt getrouw tot den dood, en ik zal u geven de kroon des levens.”

Toen Vos zo onverschrokken het schavot beklimmen mocht, richt-

te hij, voordat de beul hem de strop om de hals wierp, zich nog tot het verzamelde volk. Hij gaf getuigenis van de hope die in hem was. Hij bad overluid tot God. Dit gebed is bewaard gebleven: „O, Heere Jezus Christus! Gij Die, toen Gij U zoudt opofferen en sterven voor onze zonden, Uw Geest in de handen van Uw hemelse Vader hebt overgegeven, ik bid U, door Uw bitter lijden, mij in Uw genade op te nemen, Amen!”

Met ontroering werd dit gebed aangehoord. Voordat hij zijn laatste gebed, het "Onze Vader," bad, hoorde het volk hem nog luid roepen: „O Vader, in Uwe handen beveel ik mijn geest! O, Jezus Christus! Wees mij genadig!”

Op de terechtstelling van deze vier pastoors kwam na enkele dagen reeds een lied uit. Dit lied werd bij duizenden verspreid en kon gezongen worden op de wijze van Psalm 3. De titel luidde: "Een hedecken van vier pastoren, die om het gethuighenisse Christi geworcht ende gebrant zijn in 's Gravenhage Anno 1570."

Ziehier, jongens en meisjes, een kort verhaal van één, uit velen, die om het werk dat de Heere in hem verheerlijkt had, op het schavot zijn leven eindigde. De Heere mocht ons in deze dagen van afval en verval nog gedenken. Ook deze tijd is een tijd waarin degenen die naar Gods Woord begeren te leven, in de verdrukking komen. Wij mochten het allen in gedachtenis houden, om nog met de dichter in te mogen stemmen:

*Gij zult Uw volk, in bange tegenspoeden,
Hoe 't ga, o HEER', bewaren door Uw kracht;
Uw arm zal hen in eeuwigheid behoeden
Voor dit verdraaid en wrevelig geslacht.*

(Psalm 12:7)